

SAVONIA

OPINNÄYTETYÖ - AMMATTIKORKEAKOULUTUTKINTO
KULTTUURIALA

PIKKU VIULISTIN PUUHAKIRJA

Musiikin hahmottamisen alkeet

TEKIJÄ: Maria Trilis

Koulutusala Kulttuuriala	
Tutkinto-ohjelma Musiikkipedagogin tutkinto-ohjelma	
Työn tekijä Maria Trilis	
Työn nimi Pikku viulistin puuhakirja – musiikin hahmottamisen alkeet	
Päiväys 12.12.2022	Sivumäärä/Liitteet 17/1
Toimeksiantaja/Yhteistyökumppani Savonia-ammattikorkeakoulu	
Tiivistelmä <p>Opinnäytetyö on pedagoginen kehittämistyö, jonka tavoitteena oli luoda viulutunneille lapsilähtöistä materiaalia, joka keskittyy musiikin hahmottamisen perustaitojen kehittämiseen, myös visuaalisuuden avulla. Opinnäytetyön tarkoituksena oli tutustua taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteisiin, ottaa selvää erilaisista oppimistyyleistä ja kertoa lyhyesti lapsen musiikillisesta kehitystasosta sekä tehdä itse puuhakirja.</p> <p>Oppimistyyleistä kertovan kirjallisuuden avulla saatiin selville, miten lapsi oppii parhaiten. Kirjallisuudesta löytyi myös tärkeää tietoa konstruktivisesta oppimisesta ja sen tärkeydestä, etenkin tänä päivänä aktiivista oppijaa painotetaan taiteen opetussuunnitelmissa. Musiikkitaidon ja useiden viulunsoiton opettajien tuntien seuraaminen motivoi puuhakirjan tekemiseen ja antoi eri ideoita puuhakirjan sisältöön. Taiteen ja musiikin opetussuunnitelman perusteisiin tutustuminen on auttanut ymmärtämään opettajan työn laajuutta ja sen merkitystä, antanut tietoa tavoitteista ja arvioinnin tärkeydestä.</p> <p>Puuhakirjaa tehdessä perehdyttiin suomalaisiin alkeisviulukouluihin ja musiikin hahmottamiseen liittyvään kirjallisuuteen. Kehittämistyön tuloksena syntyi ”Pikku viulistin puuhakirja”, jonka avulla oppilas oppii musiikin hahmottamisen perusteita isojen kuvien ja värien avulla. Oppimateriaali ”Pikku viulistin puuhakirja” on tarkoitettu viulunsoiton opettajille opetukseen tai alkuvaiheessa oleville viulisteille musiikin hahmottamisen tueksi.</p>	
Avainsanat viulu, musiikki, oppimateriaali, musiikin hahmottamisen perusteet, konstruktivinen oppimiskäsitys, oppimistyylit	

Field of Study Culture	
Degree Programme Degree Programme in Music Pedagogy	
Author Maria Trilis	
Title of Thesis The Little violinist´s activity book – basics of music theory	
Date 12.12.2022	Pages/Appendices 17/1
Client Organisation /Partners Savonia University of Applied Sciences	
<p>Abstract</p> <p>This thesis is a pedagogical development work which purpose was to create material for children which concentrates on improving basics of music theory with the help of visuals. The purpose of this thesis was to get to know the basics of Art and Music curriculum, finding about different learning styles and to tell briefly about a child's level of musical development and learning methods, and of course doing the activity book.</p> <p>The best way for children to learn was found from literature about learning styles. Important knowledge was also found from literature about constructive learning and how important it is. Active learner is in important part in art curriculum, especially these days. Following several music theory and violin lessons motivated making activity book and it gave a lot of ideas for content in the activity book. Familiarizing with the basics of Art and Music curriculum have helped to understand extent and importance of teaching. It also gave information about goals and importance of evaluation.</p> <p>Knowledge from Finnish violin schools and music theory literature were consulted while making the activity book. As a result of development work the "Little violinist´s activity book" was created. With the activity book a child learns basics of music theory with big pictures and colours. The learning material "Little violinist's activity book" is meant for violin teachers for teaching material and for violin beginners to support their learning in music theory.</p>	
<p>Keywords violin, music, learning material, basics of music theory, constructivist understanding of learning, learning styles</p>	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO.....	5
2	OPETUSSUUNNITELMAT OHJAAMASSA OPETUKSEN TOTEUTTAMISTA.....	6
2.1	Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma	6
2.2	Musiikki taiteen perusopetuksessa.....	7
3	LAPSEN MUSIIKILLISET VALMIUDET JA OPPIMISTYYLIT	9
3.1	Musiikin valmentavat opinnot.....	9
3.2	Oppimistyyli.....	9
3.3	Lapsen musiikillinen kehitystaso ikäryhmittäin.....	12
3.4	Kuvien merkitys lapsen oppimisessa.....	12
4	PIKKU VIULISTIN PUUHAKIRJA -KEHITTÄMISPROJEKTI	13
4.1	Tausta ja työtavat.....	13
4.2	Tavoitteet.....	14
4.3	Puuhakirjan sisältö.....	14
5	PÄÄTÄNTÄ	16
	LÄHTEET	17
	LIITE 1: PIKKU VIULISTIN PUUHAKIRJA.....	19

1 JOHDANTO

Itselleni visuaalisuus on tärkeää. Opin muistamaan asioita parhaiten näkemällä. Kun yritän muistella omaa soittokappaletta tai kokeen aikana tekemiäni muistiinpanoja, muistan ne hyvin väreinä, kaavioidina ja käsitekarttoina.

Kun opetan oppilaita, huomaan, että itselleni selkeät asiat voivat olla lapsille haastavia ymmärtää ja hahmottaa. Joillekin oppilaille nuottien hahmottaminen nuottiviivastolla on hankalaa. Nuotinluvun ja soittamisen yhdistäminen ei aina ole helppoa. Erilaisia viulukouluja tutkiessani huomasin, että esimerkiksi Geza Szilvayn kehittämässä Colourstring-metodissa käytetään paljon värejä ja isoja kuvia, niin että pienempikin lapsi hahmottaa viulunsoiton perusteita. Omassa opetuksessa olen monesti joutunut itse piirtämään läksyvihkoon musiikin hahmottamisen tehtäviä ja keksimään keinoja, miten opettaa esimerkiksi viulun vapaiden kielten sijainti nuottiviivastolla.

Päätin ensin tutkiskella taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteita, jotta saisin paremman käsityksen opetuksen tehtävistä, ympäristöistä, tavoitteista ja arvoista ja siitä, mistä meidän opetuksemme koostuu. Tarkastelin lyhyesti myös Kuopion konservatorion opetussuunnitelmaa.

Ennen puuhavihkon tekemistä tutkin, millaista materiaalia on jo saatavilla. Etsin musiikin hahmottamiseen liittyvää materiaalia ja suomalaisia viulukouluja, ja pohdin mitä haasteita aloittavilla viulisteilla on musiikin hahmottamisessa. Opinnäytetyössäni otan selvää, millaisia oppimistyyylejä on ja etsin tietoa siitä, miten lapsi oppii.

”Pikku viulistin puuhakirja” on suunnattu 6–9-vuotiaille lapsille. Sen tarkoituksena on opettaa oppilasta oppimaan musiikin hahmottamisen perusteita isojen kuvien ja värien avulla. Lapset ovat yleensä todella innokkaita oppimaan uusia asioita. Osa lapsista on jo käynyt muskarissa ja löytäneet itselleen mieluisan soittimen ja aloittanut viulutunneilla käymisen. Heillä on säilynyt into musiikissa, joten halusin myös tämän materiaalin pitävän yllä innostusta musiikin hahmottamiseen alkeisiin.

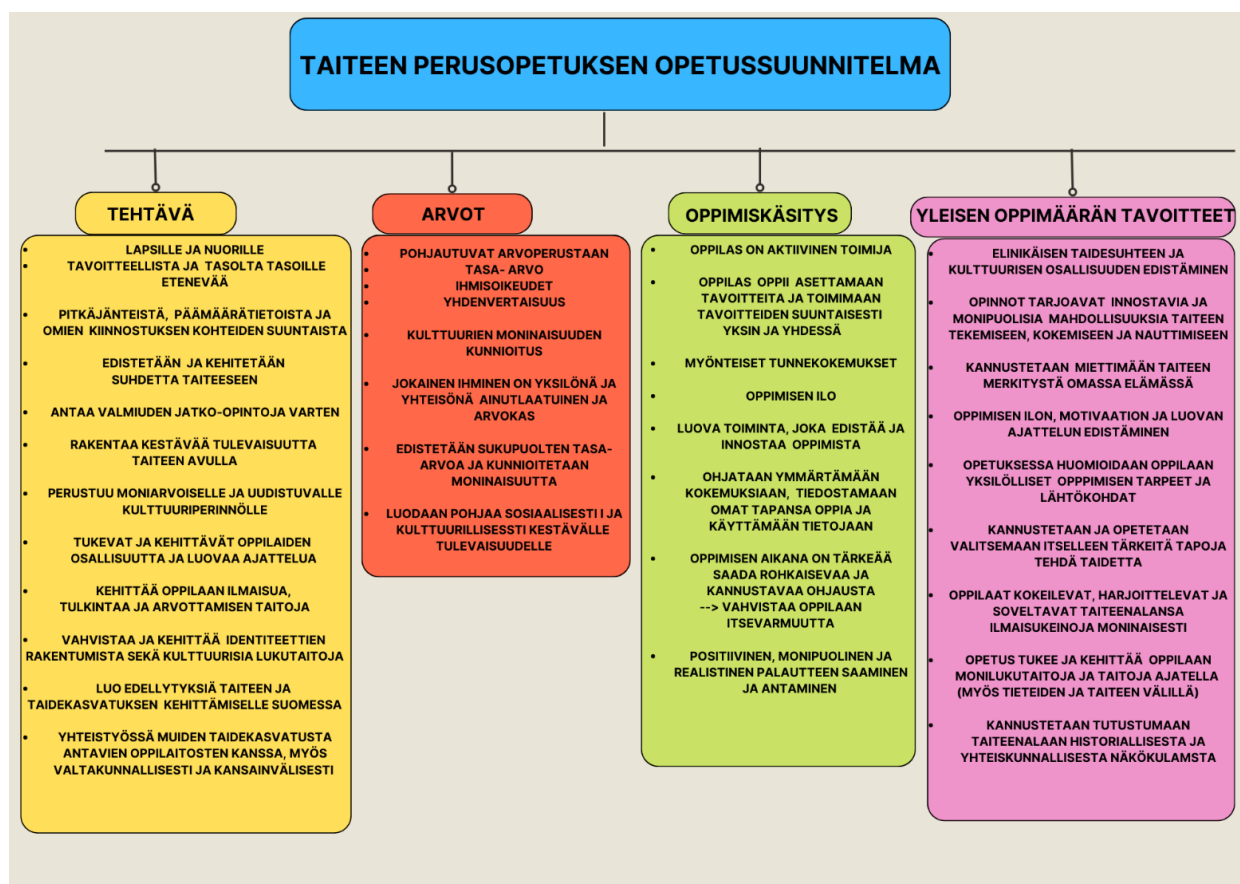
2 OPEUSSIUNNITELMAT OHJAAMASSA OPEUKSEN TOTEUTTAMISTA

2.1 Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelma

”Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet on Opetushallituksen (2022) antama valtakunnallinen määräys, jonka mukaan paikalliset opetussuunnitelmat laaditaan.”

Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa (2017, 8) kerrotaan, että opetushallitus päättää jokaiselle taiteenaloille taiteen perusopetuksen tavoitteista ja keskeisistä sisällöistä sekä oppilaan arvioinnista ja todistukseen merkittävistä tiedoista, jotka ovat lain (633/1998) 8 §:n ja 5 §:n lakipykälä.

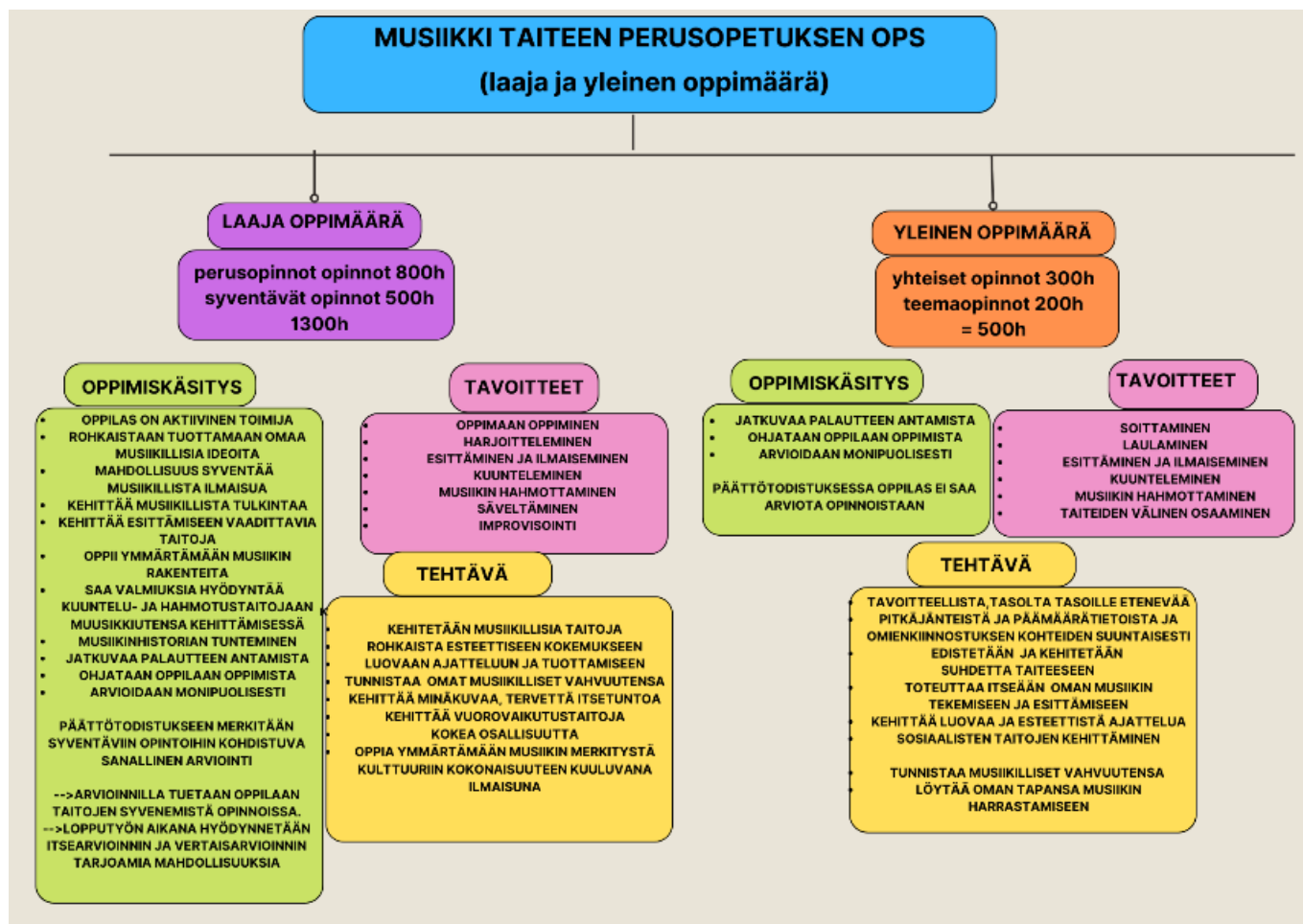
Toimintojen tavoitteet ja sisällöt liittyvät yhteen, ja muodostavat opetuksen ja toimintakulttuurin perustan, jotka ovat avattu taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteissa. Näitä olen seuraavaan taulukkoon tiivistänyt poimien molemmista olennaisen niiden tehtävien, arvojen, oppimiskäsitysten ja tavoitteiden näkökulmista. Taulukkoa tehdessäni halusin kiteyttää taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman yhdeksi kuvaksi, joka on selkeä.

KUVA 1. Maria Trilis. Taulukko sisältää taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman.

2.2 Musiikki taiteen perusopetuksessa

Musiikki kuuluu taiteen perusopetukseen. Koska musiikin opetussuunnitelma jakautuu kahteen osaluokkaan; laajaan ja yleiseen oppimäärään, käydään näiden molempien tavoitteita läpi, myös musiikin hahmottamisen kannalta. Alla olevassa kuvassa näkyy selkeästi opetussuunnitelman oppimiskäsitykset, tehtävät ja tavoitteet.

Vuoden 2017 taiteen opetussuunnitelman perusteisiin sisältyvän musiikin laajan oppimäärän mukaisen perusopetuksen tehtävänä on luoda hyvä suhde musiikkiin. Tavoitteena on, että oppilas kehittää omia musiikillisia taitojaan ja opintojen edistyessä löytää omat vahvuutensa sekä tapansa ilmaista itseään musiikin avulla. Opetuksen on tarkoitus antaa valmiuksia itsenäiseen musiikin harrastamiseen ja oppilaan omien tavoitteiden mukaiseen musiikkiopintojen jatkamiseen muilla koulutusasteilla sekä tukea ja kehittää myönteistä minäkuva, tervettä itsetuntoa ja vuorovaikutustaitoja. Oppilas voi omalla haluamallaan tavallaan laajentaa ja painottaa omia opintojaan oppikoulun tarjonnan pohjalta. Opetussuunnitelman perusteiden pohjalta koulutuksen järjestäjä asettaa paikalliset opintokokonaisuudet, niiden tavoitteet, sisällöt ja laajuudet. (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 47.)

Perusopetuksen tavoitteena on ohjata, että oppilas perehtyy omaan soittimeen ja sen tekniikkaan sekä musiikilliseen ilmaisuun oman ohjelmistonsa kautta. Syventävissä opinnoissa opetuksen tavoitteena on ohjata oppilasta asettaamaan itsellensä omia tavoitteita ja auttaa häntä arvioimaan omaa edistymistään sekä päättää lopputyön tavoitteet ja toteutustavat yhdessä. Opinnot voivat pitää sisällään keskenään vaihtoehtoisia opintokokonaisuuksia. (Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017, 47-49.)

Mielestäni musiikin opinnot ovat parhaimmillaan jatkumo, aluksi tutustutaan soittimeen ja opetellaan hallitsemaan sitä. Silloin, kun perusasiat ovat hallussa saadaan lisää haasteita, laajentamalla omaa ohjelmistoa, teknillisiä sekä musikaalisia taitoja.

Kuuntelemisen ja musiikin hahmottamisen opetuksen tavoitteita määritellään sekä musiikin laajan oppimäärän perus- ja syventävissä opinnoissa (2017, 48) että Kuopion konservatorion musiikin ja tanssin opetussuunnitelmassa (2018/2021, 10):

- ohjata oppilasta kuuntelemaan omaa musisointiaan ja mukauttamaan sen osaksi soivaa musiikillista kokonaisuutta
- ohjata oppilasta kehittämään musiikin luku- ja kirjoitustaitoaan
- ohjata oppilasta musiikin ominaispiirteiden tunnistamiseen ja rakenteiden hahmottamiseen
- tukea oppilasta kasvamaan aktiiviseksi musiikin kuuntelijaksi ja kartuttamaan musiikin historian tuntemusta.

Opetuksen tavoitteena on löytää oppilaan omia musiikillisia vahvuuksia ja ilmaisukeinoja. Myös oppilaan oman musisoinnin kuuntelu, sen kehittäminen ja mukauttaminen osaksi musiikillista kokonaisuutta on tärkeää. Tavoitteena on tukea oppilasta eteenpäin omalla musiikillisellaan polullaan, auttaa ja ohjata oppilasta kasvamaan musiikin kuuntelijaksi ja tekijäksi sekä auttaa oppilasta toteuttamaan omia musiikillisia ajatuksia ja ratkaisuja. Kun lapsi aloittaa soittoharrastuksensa, opinnot koostuvat aluksi oman soittimen soittotunneista, musiikin perusteiden opinnoista ja yhteissoittamisesta. Yleensä ryhmäopetukseen osallistuminen riippuu lapsen iästä ja instrumentista. (Kuopion konservatorion opetussuunnitelma 2018/2021, 10.)

3 LAPSEN MUSIIKILLISET VALMIUDET JA OPPIMISTYYLIT

3.1 Musiikin valmentavat opinnot

Oppilaitoksen täytyy omassa opintosuunnitelmassa kirjoittaa tavoitteet, sisällöt ja laajuudet varhaisen musiikin opetussuunnitelman mukaisesti. Esimerkiksi Kuopion konservatoriossa (2022) on mahdollisuus osallistua musiikin valmentaviin opintoihin, jonka sisältöjä kuvaillaan Kuopion konservatorion nettisivuilla.

Alkusoitossa, 5–8-vuotiaat, pääsevät tutustumaan soittimeen 2–3 oppilaan pienryhmässä. Lapsi saa kokeilla soittoharrastusta, ennen kuin aloittaa klassisen tai rytmimusiikin perusopinnot. Lapsi tutustuu oman instrumentin alkeisiin ja työskentelytapoihin, mikä vahvistaa tulevaa soittovalintaa.

Soitinkarusellissa, 6–8-vuotiaat, voivat tutustua 4 viikon ajan yhteen soittimeen. Varsinaista musiikin hahmottamista ei vielä ole, mutta opettaja ohjeistuksella käydään läpi musiikin perusasioita esimerkiksi nuottien aika-arvoja, sävelien nimiä jne.

Musiikkipajoissa, 7–8-vuotiaat, voivat tutustua erilaisiin soittimiin ja perehdytään musiikin hahmottamisen alkeisiin. Musiikkipajoissa lauletaan, leikitään ja musisoidaan. Käytetään monipuolisesti erilaisia työtapoja. Oppilaaksi voi osallistua instrumenttiopintojen alkaessa. Pajoihin voivat osallistua myös ne, joilla ei ole aikaisempaa kokemusta musiikkileikkiryhmistä.

3.2 Oppimistyylit

Oppimistyyllillä tarkoitetaan tapaa, miten keskittyä uuteen ja hankalaan tietoon sekä sisäistää, käyttää ja säilyttää sitä muistissaan (Prashnig 2006, 21.) Jotta opettaja onnistuu omassa työssään, on tärkeää, että tuntee oppilaan hyvin. Opettajan on hyvä pohtia, miten oppilas ajattelee jonkun asian tai oppii parhaiten. Opettajan on hyvä tietää, mikä on kunkin oppilaan oppimistyyli. Oppilaita on hyvä osata kohdata yksilönä, koska jokainen on erilainen oppija.

Vuonna 1996 valmistui työskentelyanalyysi (TTA), jonka kehitti alun perin Dunn and Dunn 1970-luvulla Yhdysvalloissa. TTA:n avulla oli tarkoitus selvittää, millaisissa olosuhteissa ihmiset opiskelevat ja työskentelevät parhaiten. Siihen vaikuttaa esimerkiksi tila, jossa opiskellaan ja työskennellään, vuorokaudenaika, fyysiset tarpeet ja oma mielentila. Myöhemmin tuli tarve kehittää vastaavanlainen arviointimenetelmä lapsille ja nuorille kouluympäristöön. Tällainen menetelmä on oppimisanalyysi (OTA), joka kehitettiin yhteistyössä tohtori Ken Dunnin kanssa. Oppimisanalyysi (OTA) perustuu työskentelyanalyysiin (TTA). Lapsille ja nuorille on kehitetty kouluympäristöön oppimistyylianalyysi (OTA), jonka käyttäjä voi selvittää itselleen millainen on hänen oppimistyyliinsä. (Prashnig 2000, 109–111.) Internetissä voi tehdä erilaisia oppimistyylianalyysejä, joiden avulla jokaisen on mahdollista löytää oma oppimistyyliinsä.

Barbara Prashnig (2000, 111) kirjoittaa, että (TTA) tutkimuksen mukaan jokaisella meistä on erilaisia tapoja tehdä töitä, oppia ja keskittyä. Kun ajattelemme, työskentelemme ja keskitymme meille mukavassa ympäristössä, informaation sisäistäminen parantuu huomattavasti.

(OTA) avulla voi arvioida 49 yksilöllistä piirrettä, jotka liittyvät kuuteen pyramidimaiseen

perusalueeseen, jossa käy ilmi, että ensimmäiset neljä näyttävät määräytyvän geneettisesti tai biologisesti, ja kaksi viimeistä opittuja tai ehdollistuneita.

Ensimmäisestä perusalueessa oppilas käyttää vasenta tai oikeaa aivopuoliskoa. Oppijat, jotka muistavat hyvin sanat, numerot ja pohtivat reflektiivisesti ja jaksottaisesti ovat visuaalisia analyytikoita, käyttävät vasenta aivopuoliskoa. Oikeaa aivopuoliskoa käyttävät visuaaliset holistikot muistavat paremmin kuvat, piirrookset, graafisen esityksen, symbolit ja suosivat enemmän luovaa ja satunnaisia ajattelutapoja. (Prashnig 2000, 195–197.)

Toisessa perusalueessa on aistien käyttö, eli oppija oppii parhaiten aistiensa kautta (2000, 113). Meidän aistitietojamme käsittelevät käsittelykeskukset sijaitsevat eri puolilla aivojamme ja jokaisella ne kehittyvät eri aikaan. Alussa lapsi oppii ja muistaa vaikeita asioita kokemalla ne kinesteettisesti, mikä tarkoittaa sitä, että kehoa käytetään tiedon sisäistämiseen ja perustaitojen oppimiseen. Taktiillinen modaliteetti (=aistikanava) kehittyy seuraavaksi, tarkoittaen sitä, että lapsi haluaa koskea kaikkien mikä herättää mielenkiinnon. Tällöin lapsi oppii ja on vuorovaikutuksessa ihmisten ja tavaroiden kanssa. 8–11 vuoden iässä lapsella kehittyy audiitiivinen ja visuaalinen modaliteetti. Näköaistista tulee erityisen tärkeä oppimisväline, koska lapsi havainnoi ja tarkkailee omaa ympäristöään. Kuuloaistinsa avulla jotkut lapset taas pystyvät muistamaan monimutkaistakin kuulemaansa tietoa. Prashnig 2000, 192–193.)

Kolmannessa perusalueessa käydään läpi fyysisen liikkumisen tarpeita oppimisprosessin aikana, jolloin oppilas kokee, että hän keskittyy paremmin, kun hän saa liikkua. Myös syöminen, juominen, nappostelu ja pureskelu liittyvät tähän. Myös vuorokaudenaikaan liittyvät mieltymykset kuuluvat tähän osioon. Esimerkiksi, jos oppilas on liikkuvainen tapaus, niin opettaja voi pohtia, voisiko soittotunnin aikana pitää kahden minuutin verryttelyhetken tai X-hyppyjä.

Neljännessä perusalueessa kerrotaan ympäristön vaikutuksesta, jossa vaikuttavina tekijöinä ovat esimerkiksi äänet, valaistus, lämpötila, työskentelytila. Tarvitsetko sinä täyden hiljaisuuden oppiaksesi vai laitatko radion soimaan taustalle? Tein koko opinnäytetyöni hämärässä pienen valon kanssa istuen sohvilla kahvikuppi vieressä, mutta viulutunnilla ollessani haluan, että minulla on hyvä valaistus, jolloin näen nuotit paremmin.

Viidennessä perusalueessa puhutaan sosiaalisuudesta ja auktoriteetin tarpeesta. Oppiakseen parhaiten oppija haluaa opiskella kaverin kanssa tai isossa ryhmässä. Oppija voi myös haluta, että opettaja tai vanhempi on vieressä. Tai hän kokee oppivansa parhaiten, kun saa työskennellä kokonaan yksin.

Kuudennessa perusalueessa vaikuttavina tekijöinä ovat motivaatio, pitkäjänteisyys, sopeutuvaisuus, joustavuus ja tehtävien suorittaminen. Tekeekö oppilas työnsä loppuun vai jättääkö kesken? Onko oppilaalla itseohjautuvuutta vai tarvitseeko ohjausta? Tarvitseeko oppilas selkeitä rutiineja vai onko hän enemmän vaihtelunhaluinen? Näitä on jokaisen opettajan ja vanhemman hyvä pohtia. (Prashnig 2000, 115.)

Myös Ikonen (2000, 243) toteaa, että opettajien on hyvä tietää oppilaiden oppimistavat edistääkseen oppilaan oppimista. Eri aistien toimiminen yhdessä ja oppimisympäristöt vaikuttavat oppilaan tiedon omaksumiseen, sekä siihen miten hän sitä käsittelee.

Prashnig (2000, 191) kirjoittaa, että ihmisellä on kuusi aistia, joista neljä seuraavaa: näkö-, tunto-, -kuulo- ja liikeaistit vaikuttavat ihmisen tiedon omaksumiseen muistiin ja oppimiseen kaikkein eniten. Kirjailija ei mainitse haju ja makuaisteista, vaan keskittyy kertomaan vain auditiivisesta, kinesteettisestä, taktilisesta ja visuaalisesta oppimisesta. Prashing (2000, 199) toteaaakin, että moniaistillinen oppiminen on tehokkain oppimistapa.

Sinikka Autio (2010, 4) kertoo pedagogisessaan opinnäytetyössään, että viulun soitossa on käytössä kaikki oppimistavat, luetaan nuotteja, kuunnellaan soittoa ja liikutaan. Oppilasta on helpompi opettaa, kun tiedämme, miten oppilas oppii parhaiten. Hän kertoo hyviä esimerkkejä siitä, että esimerkiksi rytmien opettelussa voidaan liikkua paljon, taputtaa ja tömistellä. Jos oppilas on auditiivinen oppija, voidaan sanallistaa enemmän, kun taas visuaalisesti oppivalle auttavat konkreettiset kuvat. Esimerkiksi harjoitellessa asemanvaihtoja viulun otelaudalla, on hyvä pysyä rentona, näin asemanvaihto onnistuu. Opetellaan tuntemaan se liikerata, miltä sormessa ja kehossa tuntuu.

Reijo A. Kauppila (2007, 39–40) kirjoittaa konstruktivisesta oppimisesta näin, että oppimisprosessi alkaa refleктоimalla aikaisempaa opittua tietoa, jonka päälle rakennetaan uutta tietoa. Opettajan tehtävänä on ohjata oppimisprosessia, tarjota erilaisia näkökulmia ja antaa uutta tietoa. Silloin kun oppija sisäistää uuden tiedon hän pystyy liittämään sitä vanhaan, jolloin hänen käsityksensä asioista ja ilmiöistä muuttuu ja kehittyy. Kun tiedon rakenne on monipuolista ja jäsentynyttä, se auttaa oppijaa käyttämään ja soveltamaan uusiin tilanteisiin, eli oppija on aktiivinen tiedon muokkaaja. Oppimisen aikana oppilas aktivoituu monella eri tapaa, oppilas tulkitsee, havainnoi, pohtii ja vertailee. Kun oppilaalla on oppimisen aikana tavoitteita ja sopivia haasteita, se vaikuttaa motivaation tasoon. Olen havainnut, miten tärkeää on, että opetus tapahtuu järjestyksessä pala kerrallaan. Käydessäni oppilaiden kanssa vanhoja opittuja asioita läpi, sen huomaa, kun tieto on sisäistetty. Silloin on helpompi edetä eteenpäin ja oppia uutta.

Reijo A. Kauppila (2007, 39) esittää kirjassaan Brunerin (1966) kolme periaatetta:

1. Opetukseen tulee liittyä kokemuksia ja tilanteita, jotka luovat oppijalle oppimishalun ja valmiustilan oppimiseen.
2. Opetus on rakennettava niin, että oppija omaksuu tiedon helposti.
3. Opetus on suunniteltava siten, että se auttaa uuden ymmärtämistä.

Jokainen oppilas on yksilö ja jokainen tunti on suunniteltava oppilaalle parhaalla mahdollisella tavalla. Tunnin suunnittelussa on tietysti huomioitava lapsen oppimistyyli. Mielestäni mieleinen ja kutsuva oppimisympäristö ja opettajan positiivinen asenne, ovat niitä asioita, jotka vaikuttavat oppilaaseen ja haluun tulla tunnille. Mieleeni tuli, että oppilaan kanssa voidaan keksiä tarina kappaleelle, jolloin eläydytään siihen tarinaan. Tunnetaan niitä samoja tunteita, kuin tarinassa. Mutta tunteet ilmaistaan oman soittimen kautta.

3.3 Lapsen musiikillinen kehitystaso ikäryhmittäin

Lindeberg-Piironen ja Inkeri Ruokonen (2017, 133) kirjoittavat lapsen kehitystasoista näin: 4–5 vuoden ikäinen lapsi kykenee tunnistamaan äänen ominaisuuksiin liittyvät vastakohtaparit ja osaa havainnoida erilaisia ääniä. Lapsi pystyy muistamaan ja laulamaan kokonaisia lauluja ulkoa, pieniä virheitä toki saattaa olla. Tämän ikäinen lapsi pitää ja nauttii spontaanista lauleskelusta, jonka on juuri oppinut ja kuuntelee laajasti erilaista musiikkia vanhemman kanssa. Hän myös oppii taputamaan pikkuhiljaa sanarytmiä, ja liikkeet ovat dynaamisempia ja reagoivat jo tempoon. Kuudennen ikävuoden lähestyessä lapsi ymmärtää sävelkorkeuksia, melodioita ja rytmejä. Hän hahmottaa harmonioiden ja sointujen olemassaolon. Osaa taputtaa sanarytmejä ja tömistellä perussykettä ja näin tempoon hahmottaminen kehittyy vielä enemmän. Tässä ikävaiheessa lapsi mahdollisesti kiinnostuu instrumenttiopintojen aloittamisesta. Kahdeksanvuotiaana, lapsi tutustuu yhä enemmän ja enemmän nuotinkirjoitukseen, musiikin eri rakenteisiin ja opetellaan musiikillisia symboleita. Hoksaa ja tarkastelee äänen ominaisuuksia.

Olen havainnut lasten kanssa toimiessa, että musiikillinen kehitystaso näkyy heidän toiminnassaan monin tavoin. He hahmottavat hyvin esimerkiksi sen, että viulun e – kieli on korkea ääni ja g – kieli on matala. Kun käydään läpi nuottien aika-arvoja lapsilähtöisesti, he hoksaavat tosi hienosti hitaan ja nopean rytmin eron. Olen huomannut, että aika-arvojen havaitseminen helpottuu entisestään, kun sen kuvastaa esimerkiksi eläimillä, norsu kävelee hitaasti kuvaa puolinuottia ja hämähäkki on tosi nopea kuudestoistaosuottia. Tunnilla voidaan myös keksiä yhdessä joku loru tai laulu ja taputetaan sanarytmit. Nuottien aika-arvoja opetellaan yleensä soittoharrastuksen alussa. Parhaiten auttaa nuottien aika-arvojen opetteluun, kun lausutaan taa, ti-ti, taa-aa ym. tai taputetaan. Voidaan myös havainnollistaa nuotin pituus esimerkiksi viivalla, kuten Colourstring ABC, A kirjassa (Geza Szilvay, 2019, 4–5).

3.4 Kuvien merkitys lapsen oppimisessa

Aivoliiton (2022) internet-sivuston mukaan kuvien avulla voidaan selvittää sisältöä, jonka ymmärtäminen tuo haasteita. Kuvia käytetään myös sanattoman viestinnän ja puheen kanssa. Kuvia voidaan käyttää, kun halutaan viitata asioihin, joita ei pysty ilmaisemaan. Vaikka kuvien merkitykset eivät olisi selviä lapselle, niitä voidaan kuitenkin käyttää vuorovaikutuksen ja kommunikoinnin tukena, jolloin itse kuva saa merkityksensä kommunikointitilanteessa. Kuvien avulla voidaan myös jäsentää toimintaa.

Jotkut lapset tarvitsevat soittokappaleeseen tarinan, jolloin siihen on helpompi eläytyä. Oppilaan kanssa voi yhdessä käyttää erilaisia kuvia ja keksiä niistä monenlaisia tarinoita laululle. Myös omien kokemuksieni mukaan sanojen yhdistäminen kuviin on lapsille helpompi tapa oppia etenkin, kun kyse on pienistä lapsista. Lapsi ei välttämättä muista, että E – kieli viulussa on se korkein. Kun kerromme, että se on LINTU-kieli ja havainnollistamme sen linnun kuvalla, lapselle syntyy mielikuva korkealla lentävästä linnusta. Tällöin lapsi muistaa sen paljon paremmin.

4 PIKKU VIULISTIN PUUHAKIRJA -KEHITTÄMISPROJEKTI

4.1 Tausta ja työtavat

Alkuun tutustuin erilaisiin suomalaisiin viulukouluihin ja huomasin, että monessa kirjassa oli tekstiä ja paljon nuotteja. Näihin tietysti perehdyttiin enemmän viulunsoiton perusteiden kautta. Tutkin myös musiikin hahmottamisen kirjoja, ja niissä olikin paljon pientä tekstiä, mutta lapsilähtöistä se ei mielestäni ollut. Itse tuskailin lapsena, kun tekstiä on paljon ja oli haasteita kaiken ymmärtämisessä. Tämä opinnäytetyö tarjosi minulle mahdollisuuden kehittää tällaista oppimateriaalia, joka on lapsilähtöinen ja samalla se kehitti myös minun pedagogisia taitojani.

Tutkiessani erilaisia suomalaisia viulukouluja ja musiikin hahmottamisen kirjallisuutta, minulle selvisi, että on olemassa lapsilähtöistä musiikin hahmottamisen alkeisiin keskittynyttä opetusmateriaalia, joka on suunnattu erityisesti viulisteille. Sirkka Kuula (2020) on tehnyt ”Suomalainen viulukoulu, viulumuha/alkava” ja hänellä on useita muitakin suomalaisia viulukouluvihkoja. Pidín myös erityisesti Susanna Ertolahti-Mertasen (2009) kirjoittamasta Musiikkiseikkailu 1 - kirjasta. Kyseisessä kirjassa käydään läpi musiikin teorian perusteita ja säveltapailua. Silmäilin myös Anna-Maija Usman (1988) kirjoittamaan Iloinen viuluniekka 1 – kirjaan, joka on tarkoitettu 5–9-vuotiaille vasta-alkajille. Kirjassa tutustutaan teorian alkeisiin erilaisten laulu- ja rytmileikkien avulla soitonharjoittelun ohella ja pyritään hyvään jousen ja viulun hallintaan.

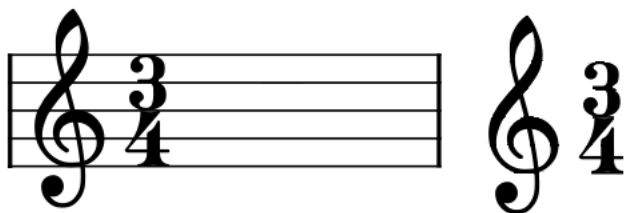
Kävin seuraamassa myös Kuopion konservatorion musiikin hahmottamisen tunteja, joita oli ilo seurata. Oli mukava huomata, että musiikin hahmottamisen tunnit ovat yhä enemmän ja enemmän lapsia osallistuttavia ja lapsilähtöisiä. Musiikin hahmottamisen tuntien seuraaminen auttoi minua selvittämään itselleni opinnäytetyöni sisältöä. Tutkimalla kyseisen opettajan tekemää musiikin hahmottamisen oppimateriaalia, sain ideoita siitä, minkä ikäisille materiaalini tulisi suunnata ja mitä sisältöjä siihen valitsen.

Puuhakirjani tietyissä kohdissa käytettiin samaa värimaailmaa, kuin Geza Szilvayn (2019, 2) Viulu ABC, A kirjassa. Viimeisen kahden opintovuoden aikana, sai tutustua tarkemmin Geza Szilvayn ja hänen veljensä kehittämään Colourstring-metodiin (viulu ABC, A kirjan takakansi). Kuten nimestä voimme päätellä metodissa käytetään paljon värejä.

Oppimistyylien ja lapsen musiikillisissa kehitystasojen teoriaosuuksissa käytössä oli eri kirjallisuusmateriaalia. Erityisesti pidín Barbara Prashnigin (2000 & 2006) kirjoista, jotka olivat isolla tekstillä ja selkolukuisia.

Koko puuhakirja on tehty Canva.com-sivuston avulla. Musiikin hahmottamisen kuvien teko on ollut pitkä ja työläs prosessi, koska minulla ei ole suunnittelun ammattitasoisia työkaluja tai osaamista, joten jouduin kokeilemaan ja soveltamaan yleisohjelmia. Käytin paljon MuseScore-nuotinnusohjelmaa ja Paint-ohjelmaa. Esimerkiksi, kun selitin puuhakirjassani etumerkeistä ja tein kahdeksan sävelasteikon, kokonuotit jäivät sivuille lähemmäs vasenta tahtiviivaa. Halusin, että nuotit ovat keskellä, koska ne näyttävät siistimmiltä ja selkeämmiltä, jolloin lapsen on helpompi hahmottaa. Joten tein asteikon ensin MuseScorella-ohjelmalla, jonka jälkeen tallensin tiedoston tietokoneelle. Sen jälkeen avasin Paint-ohjelman, jolloin prosessi oli lähinnä leikkaa – liitä.

Toisena esimerkkinä tahtiosoitusten selkeämpi visualisointi g-avaimen kanssa. MuseScorella-ohjelmalla tein ensin g-avaimen ja tahtiosoitukset. Tallentamisen jälkeen tein Paint-ohjelmalla niin, että pyyhin ylimääräiset viivat pois.

KUVA 3. Maria Trilis (MuseScore/Paint)

Kun esittelen puuhakirjassani nuottien aika-arvoja, olen tehnyt ne suoraan Paint-ohjelmalla. Ne näyttävätkin hieman epäsymmetrisiltä, mutta niin ne saavatkin näyttää. Voimme oppilaiden kanssa naureskella hassujen näköisille nuoteille.

4.2 Tavoitteet

Tavoitteenani oli laatia taiteen perusopetuksen musiikin laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteiden mukainen lapsilähtöinen oppimateriaali. Halusin tehdä tehtävävihkon, jossa käydään läpi musiikin hahmottamisen alkeita isoilla kuvilla ja selkeällä tekstillä. Ajatuksena on, että opettaja voi käyttää puuhakirjaa viulutuntien ohella. Oppaassa keskityn lapsilähtöisyyteen ja visualisuuden tärkeyteen, joita halusin tässä pedagogisessa kehittämistyössäni korostaa.

Minun havaintojeni mukaan viulunsoiton alkuvaiheessa opetellaan ensin näppäilemään (=pizzicato) vapaita kieliä oikean käden etusormella, jonka jälkeen tutustutaan nuottien aika-arvoihin ja erilaisiin rytmeihin. Myöhemmin otetaan jousi käyttöön ja harjoitellaan samoja asioita jousen kanssa. Keskitytään siihen, että viulu soi hyvällä ja laadukkaalla äänellä. Kun vapaat kielet ja erilaiset rytmit ovat hallussa, harjoitellaan vasemman käden otetta viulun kaulalla, opetellaan sävelien nimet ja niiden sormitukset. Viulunsoitossa on paljon erilaisia koulukuntia, ja käsitykseni mukaan jokainen niistä opettaa samat asiat eri tavalla ja eri järjestyksessä.

Tässä materiaalissa en keskity viulun hallintaan, vaan nimenomaan musiikin hahmottamiseen perustaitojen edistämiseen viulutuntien aikana, joten tämä ”Pikku viulistin puuhakirja” käy kaikille opetusmetodista riippumatta.

Puuhakirjassa tutustutaan nuottiviivastoon ja sävelien nimiin, tavoitteena on oppia tunnistamaan säveliä ja oktaavialoja nuottiviivastolta. Opetellaan piirtämään G-avainta. Tutustutaan nuottien aika-arvoihin ja tehdään erilaisia rytmitehtäviä, joita voi myös esimerkiksi soittaa omalla soittimella. Tutkitaan yhdessä etumerkkejä; ylennys-, alennus- ja palautusmerkkejä.

4.3 Puuhakirjan sisältö

Pedagogisen kehittämistyön tuloksena on valmistunut ”Pikku viulistin puuhakirja”, joka on työn liitteenä (Ks. Liite 1). Sisällön suunnitteluvaiheessa jäsensin musiikin hahmottamisen alkeiden eri osaluokkia ja ne muodostavat puuhakirjan rakenteen.

Sävelien sijainti viulun otelaudalla: Vastaavanlaisia löytyy esimerkiksi Pinterest internet-sivustolta paljon, mutta ne ovat miltei koko otelaudalle. Koin sen liian laajaksi ja hankalaksi luettavaksi esimerkiksi pienille lapsille. Kuitenkin viulun opetuksen alussa ensimmäisen vuoden aikana opetellaan käyttämään neljää sormea. Olen seurannut monia oppitunteja ja aika moni opettajista käyttää kyseisiä värejä. Colourstring viulun ABC, A kirjassa on käytössä samoja värejä, ja kielten nimet hän on nimennyt G – karhu, D – isä, A – äiti ja E – lintu, joissa on myös kuvat. (Geza Szilvay, 2019, 1).

Värikoodatut sormien paikat viulun kielillä: Tässä kuvassa minulla oli ajatuksena, että opettaja voi käyttää tätä sivua esimerkiksi asteikkojen opettamiseen, jos lapsella on haasteita nuottien hahmottamisessa nuottiviivastolla. Tämä sivu käy myös esimerkiksi I-III asemien opetteluun.

G – avaimen piirtämistä: Olen huomannut, että tämä perinteinen g-avaimen piirtämisen opettelu on jokaisessa musiikin hahmottamisen kirjassa. Ja onhan se tärkeä lisäys minunkin puuhakirjaani.

Nuottiviivasto ja apuviivat: Aluksi tutustutaan nuottiviivastoon, monta viivaa ja väliä siinä on. Luvussa kerrotaan lyhyesti myös apuviivoista ja milloin niitä käytetään.

Viulun vapaiden kielten äänet nuottiviivastolla: Nyt kun lapsi hahmottaa nuottiviivaston paremmin, halusin tähän erikseen tehdä viulun vapaiden kielten sijainnit omilla väreillään. Jotta lapsen osallistuttaminen toteutuu, päätin tehdä sävellystehtävän. Oppilas saa itse piirtää nuottiviivastolle kyseiset sävelet, haluamassaan järjestyksessä. Rytmejä ei tarvitse olla.

Oktaavialoihin tutustuminen ja sävelien sijainti nuottiviivastolla: Jokaisella nuotilla on oma paikka, käydään läpi sävelien sijainnit ja niiden oktaavialat. Lapsi saa harjoitella niiden sijaintia ja oktaavialojen tunnistamista opettajan kanssa.

Värikoodatut sävelet nuottiviivastolla: Tätä voi hyvin käyttää esimerkiksi silloin kun opetellaan asteikkoja, jätin tarkoituksella reilusti tilaa, jotta voidaan tarpeen tullen kirjoittaa etumerkkejä.

Nuottien aika-arvoja käydään aika monessa musiikin kirjoissa: Aika-arvojen tunteminen kuuluu musiikin perusasioihin, sen olen todennut tutkimissani kirjoissa.

Aika-arvoihin tutustuminen tarkemmin: Tässä osiossa pyrin kertomaan nuottien rytmeistä, miten niitä piirretään ja taputetaan. Taputuskuvien koolla havainnollistan myös aika-arvon pituutta. Madolla halusin tuoda hieman leikkisyyttä tähän tehtävään. Sen voisi myös vaikka värittää.

Rytmipyramidin avulla halusin selkeyttää, että paljonko mahtui nuotteja toiseen nuottiin. Esimerkiksi yhteen puolinuottiin mahtuu neljä neljäsosaa.

Rytmiensääntämisen ja taputtamisen tehtävänä on tarkoituksena keskittyä vain rytmiin ja käyttää aikaseimaa opittua tietoa. Tahtiviivat puuttuvat tarkoituksella, sillä niitä käydään puuhakirjassa myöhemmin.

Väriä tekevän tarkoituksena on, että välillä on kiva tehdä jotakin muuta, eli värittää. Papukaijan on piirtänyt minun läheinen ystäväni. Vastaavanlaisia värityksiä löytyy esimerkiksi Pinterest-internet sivulta.

Tahtien, tahtiviivojen ja tahtiosoituksien hahmottaminen on meidän muusikoiden yksi tärkeimmistä tehtävistä, joten koin tärkeäksi sen laittaa. Tutkimalla musiikin hahmottamisen kirjoja ja viulukouluja, lapsen opintojen alkuvaiheessa yleensä aluksi käydään juuri näitä tahtiosoituksia.

Tahtiviivojen piirtäminen: Kun lapsi osaa nuottien aika-arvot, tahtiosoitukset ja tietää mistä tahti koostuu, hän osaa piirtää tahtiviivat.

Taukojen nimet: tämän voi esimerkiksi tulostaa ja laittaa seinälle.

Taukojen ja nuottien aika-arvot iskuilla, puuhakirjassa sivuilla 18–20, on selitetty montako iskua ja taputusta nuotissa on. Tässä on vain selkeämpi kuva, jonka voi myös tarvittaessa tulostaa lapselle kotiin.

Tahtiviivojen piirtäminen: Tässä on lisätty nuottien lisäksi tauot, jotka lapsen täytyy myös laskea.

Sävelaskeleet ovat ikuinen haaste viulun soitossa. Tässä pyrin havainnollistamaan, että silloin kun sormien välillä on iso väli, se on koko sävelaskel. Pieni väli on puoli sävelaskelta.

Etumerkit: ylennys-, alennus- ja palautusmerkkien läpikäyminen on myös tärkeää, koska niitä tarvitaan usein soitossa. Etumerkit tuovat väriä musiikkiin. Aikaisemmassa luvussa kävimme sävelaskeleet, senkin takia oli järkevää selittää etumerkkien tarkoitukset.

Ristikossa on sanoja, joita olemme käyneet tässä puuhakirjassa.

5 PÄÄTÄNTÄ

Useiden opetussuunnitelmien tutkiminen auttoi minua ymmärtämään opettajan työn laajuutta, sen merkitystä yhteiskunnassa, tavoitteita ja arvioinnin tärkeyttä. Nyt ymmärrän paremmin mihin opetus perustuu, kun olin tutustunut opetussuunnitelman perusteisiin.

Tiesin, että oppimistapoja on paljon, eikä siinä asiassa ole oikeaa tai väärää tapaa oppia ja sisäistää. Jokaisella on oma tapa oppia ja opettajan työnä on arvostaa jokaisen oppilaan oppimistyyliä. Opinnäytetyölläni halusin tuoda ilmi sen, että jokainen oppilas oppii, jos vain löytää hänen tapansa oppia asioita parhaiten. Halusin myös rohkaista opettajia olemaan luottavaisia itseensä ja omaan osaamisensa, sillä hekin oppivat koko ajan. Onnistumisen tunteita on tärkeää kokea, sillä se lisää motivaation tunnetta. Opinnäytetyölläni halusin kertoa muillekin erilaisista oppimistyyleistä. Ja toivon, että puuhakirjasta on jollekin opettajalle tai oppilaalle apua.

”Pikku viulistin puuhakirjaa” olisi mahdollista jatkaa loputtomiin. Toivon, että olisin saanut tehdä enemmän erilaisia tehtäviä kuten esimerkiksi lisää väritystehtäviä ja mahdollisesti 1/3 viulun perustason asteikkoja. Onnistuin kuitenkin tavoitteessani tehdä lapsille suunnatun musiikin hahmottamisen perusteisiin liittyvän tehtävävihkon, joka on toteutettu visuaalisesti onnistuneesti värien ja isojen kuvien avulla. Nautin erityisesti tämän puuhavihkon tekemisestä.

LÄHTEET

Aivoliitto 2020. Kuvat arjen tukena. Verkkajulkaisu: <https://www.aivoliitto.fi/kommunikaatiokeskus/kehityksellinen-kielihairio/vinkkeja-arkeen/kuvat/#e7796db3>

Aineisto hyödynnetty: 15.10.2022

Autio, Sinikka 2010. Visualisuuden merkitys viulunsoiton alkeiden oppimateriaaleissa – tarkasteltavana kolme tunnettua viulukouluu. Pedagoginen opinnäytetyö. Jyväskylän ammattikorkeakoulu, ammatillinen opettajakorkeakoulu Saatavilla: <https://www.theseus.fi/handle/10024/17215>

Ertolahti-Mertanen, Susanna 2009. Musiikkiseikkailu 1. Helsinki: WSOY.

Ikonen, Oiva & Virtanen, Pirkko (toim.) 2007. Hyvä oppimisympäristö. Teoksessa Oiva Ikonen. Erilainen oppija – yhteiseen kouluun. Jyväskylä: PS-kustannus, 241–256.

Kauppila, Reijo A. 2007. Konstruktiivisesta sosiokonstruktiiviseen oppimisenäkemykseen. Teoksessa Reijo Kauppila. Ihmisen tapa oppia: johdatus sosiokonstruktiiviseen oppimiskäsitykseen. Jyväskylä: PS-kustannus, 33–46.

Kuopion konservatorio 2018/2021 Kuopion konservatorion opetussuunnitelma, musiikki ja tanssi. Tiivistelmä, taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän perus- ja syventävät opinnot. Päivitetty: 10.2.2021.

Saatavilla: <https://kuopionkonservatorio.fi/wp-content/uploads/Kuopion-konservatorio-OPS-2018.pdf>

Kuopion konservatorio 2022. Musiikin valmentavat opinnot.

Saatavilla: <https://kuopionkonservatorio.fi/musiikki-harrastuksena/musiikin-valmentavat-opinnot/>

Kuula, Sirkka 2020. Suomalainen viulukoulu: Viulumuha/alkava. Espoo.

Lindeberg-Piiroinen, Anne & Ruokonen, Inkeri (toim.) 2017. Musiikki varhaiskasvatuksessa – käsikirja. Helsinki: Classicus.

Prashnig, Barbara 2000. Oppimistyylianalyysi – vallankumouksellinen arviointimenetelmä. Teoksessa Barbara Prashnig. Erilaisuuden voima. Opetustyyli ja oppiminen. 4 painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 107–136.

Prashnig, Barbara 2000. Älä opeta minua, vaan anna minun oppia. Teoksessa Barbara Prashnig. Erilaisuuden voima. Opetustyyli ja oppiminen. 4 painos. Jyväskylä: PS-kustannus, 191–255.

Prashnig, Barbara 2006. Eläköön erilaisuus: oppimisen vallankumous käytännössä. Jyväskylä: PS-kustannus: Atena.

Opetushallitus 2017. Taiteen perusopetuksen laajan oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017

Saatavilla: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186920_taideen_perusopetuksen_laajan_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf

Opetushallitus 2017. Taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän opetussuunnitelman perusteet 2017.

Saatavilla: https://www.oph.fi/sites/default/files/documents/186919_taideen_perusopetuksen_yleisen_oppimaaran_opetussuunnitelman_perusteet_2017-1_0.pdf

Opetushallitus 2022. Taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteet.

Saatavilla: <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/taiteen-perusopetuksen-opetussuunnitelman-perusteet>

Szilvay, Geza 2019. Colourstring violin ABC, A-kirja, Fennica Gherman.

Usma, Anna-Maija 1988. Iloinen viuluniekka 1. Helsinki: Fazer.

LIITE 1: PIKKU VIULISTIN PUUHAKIRJA

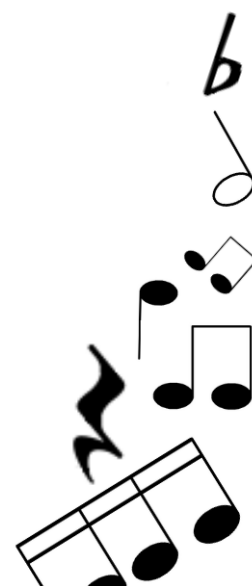
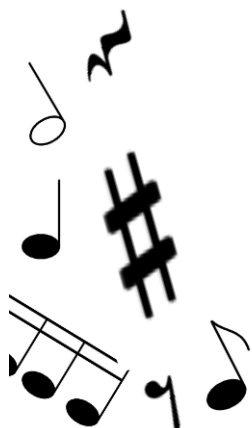

Pikku viulistin Puuhakirja

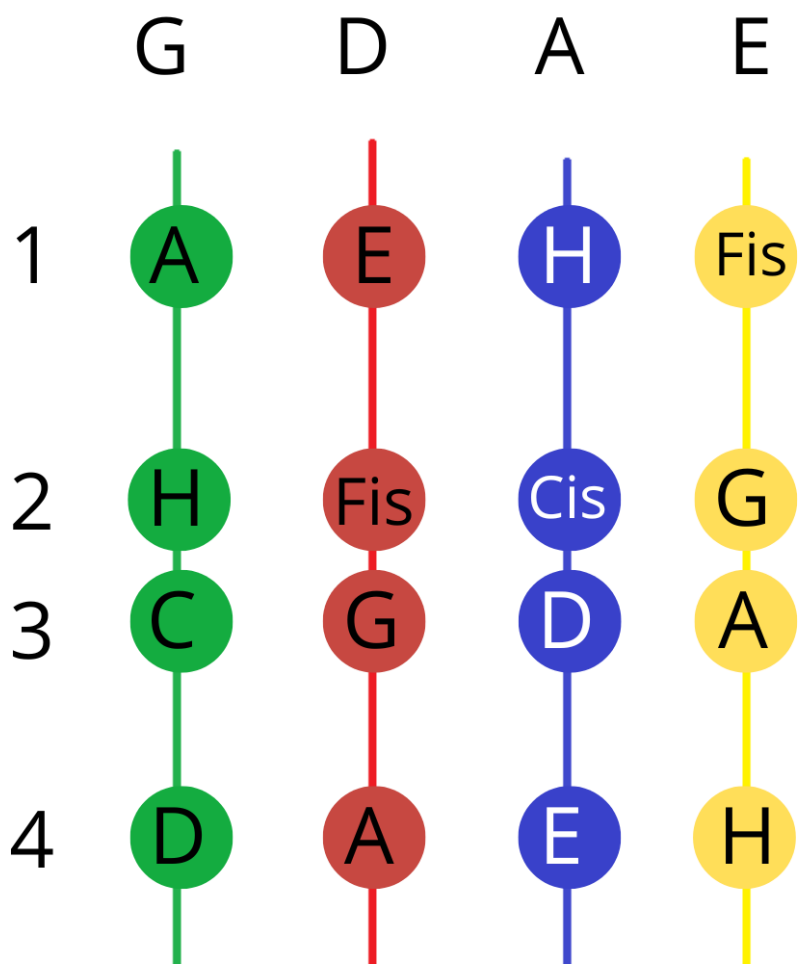
Sisältö

1. Sävelien sijainti viulun otelaudalla
2. Värikoodatut sormien paikat kielillä
3. G-avaimen piirtäminen
4. Nuottiviivasto ja apuviivat
5. Viulun vapaiden kielten äänet viivastolla
6. Oktaavialoihin tutustuminen ja sävelien sijainti nuottiviivastolla
7. Värikoodatut sävelet nuottiviivastolla
8. Nuottien aika-arvot
9. Aika-arvoihin tutustuminen tarkemmin
10. Rytmipyramidi
11. Tehtävä: rytmien lausuminen ja taputtaminen
12. Tehtävä: väritys
13. Tahdit, tahtiviivat ja tahtiosoitus
14. Tehtävä: tahtiviivojen piirtäminen
15. Taukojen aika-arvot
16. Tehtävä: tahtiviivojen piirtäminen
17. Sävelaskel
18. Ylennysmerkki
19. Alennusmerkki
20. Palautusmerkki
21. Tehtävä: ristikko

SÄVELIEN SIJAINTI VIULUN OTELAUDALLA

Viulussa on neljä kieltä.

Voit itse keksiä kielille nimet

G niin kuin gepardi

D niin kuin delfiini

E niin kuin elefantti

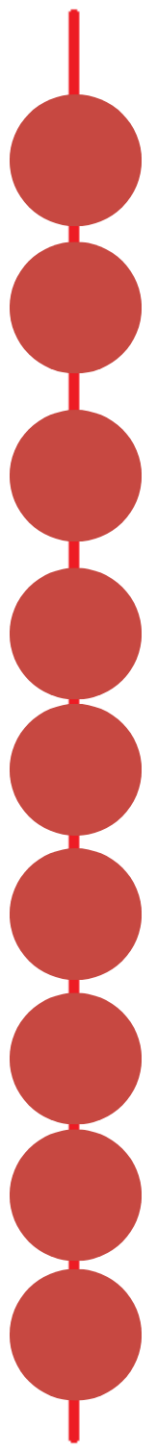
A niin kuin aurinko

Oppilas voi käyttää tätä sivua esimerkiksi asteikkojen harjoitteluun tai I - III - aseman opetteluun ja hahmottamisen tueksi. Opettaja voi piirtää tähän tarvittavat sormitukset.

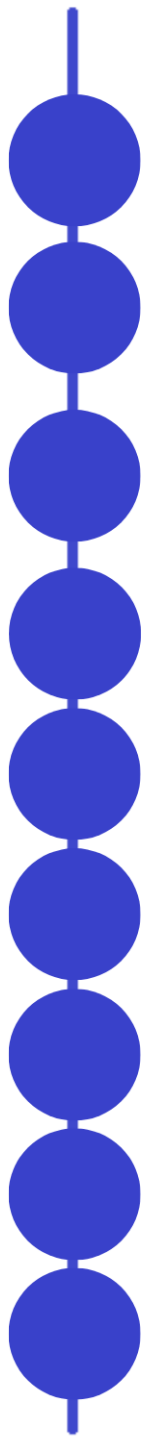
G

D

A

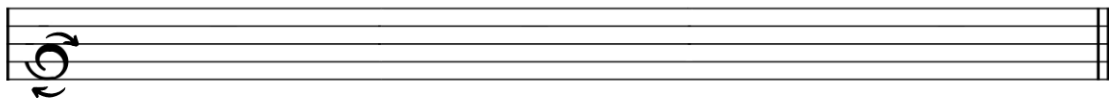

E

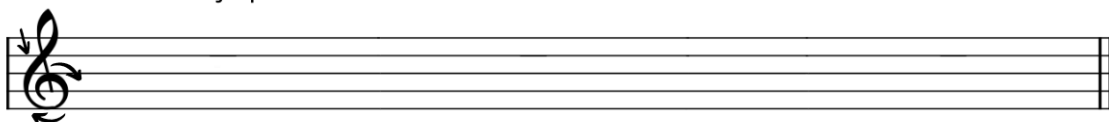

C - avain

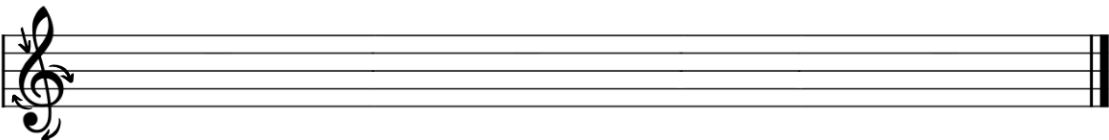
Avaimen piirtäminen aloitetaan toisesta viivasta.
Piirrä ensin katkoviivoja pitkin

Hienoa! Sitten piirretään ylälenkki viivaston yläpuolelle
Piirrä katkoviivoja pitkin.

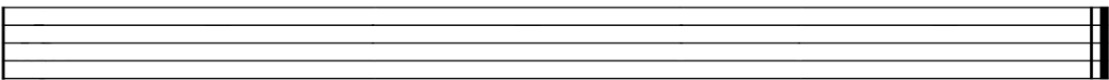
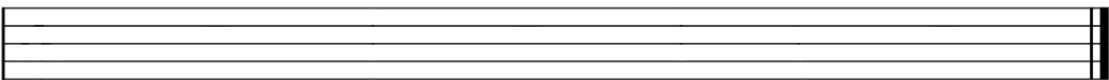
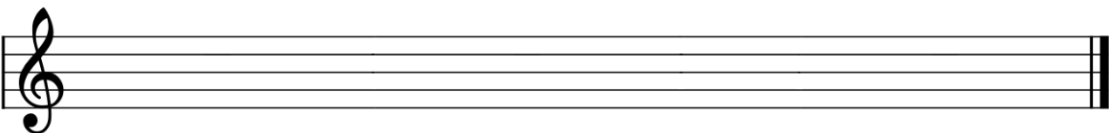

Upeaa! Piirretään vielä varsi viivaston alapuolelle.

Tiesitkö, että avain näyttää
g sävelen paikan?

Mahtavaa! Piirrä lisää g - avaimia.

NUOTTIVIIVASTO

Nuottiviivastossa on viisi viivaa.

Laske, montako väliä
nuottiviivastolla on?

5. _____

4. _____

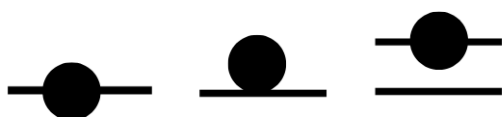
3. _____

2. _____

1. _____

APUVIIVAT

Silloin kun nuottiviivasto loppuu, käytetään APUVIIVOJA.

2. YLÄAPUVIIVA
1. YLÄAPUVIIVA

_____

_____

_____

_____

_____

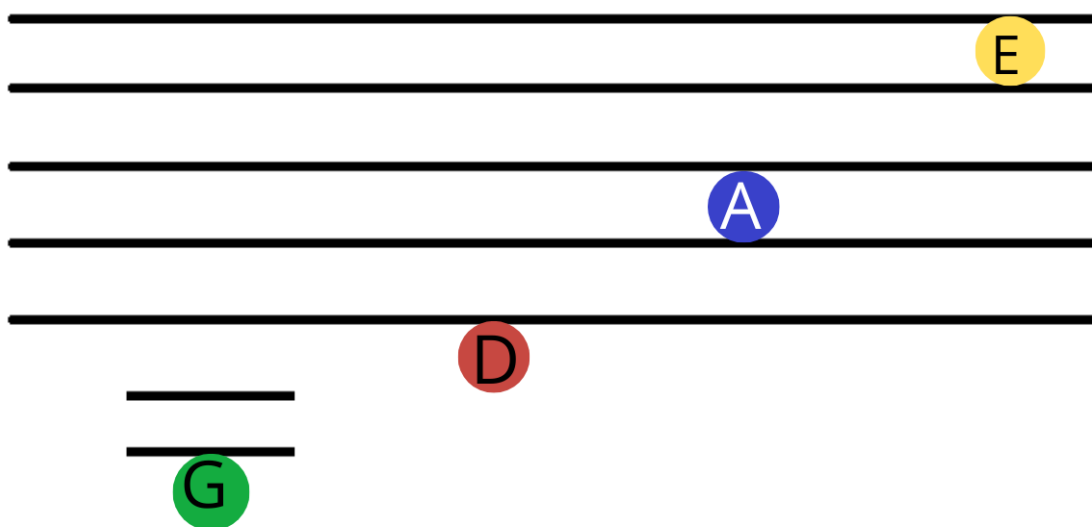

1. APUVIIVA
2. APUVIIVA

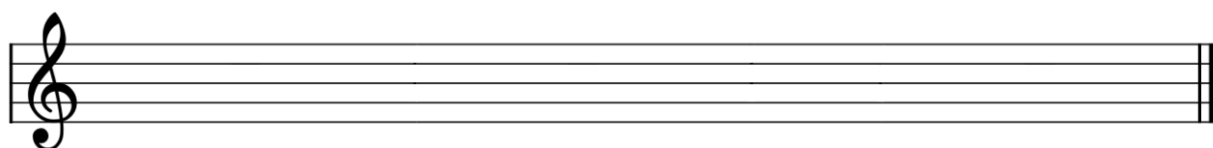
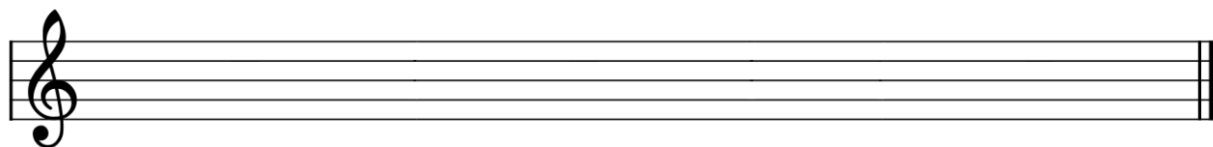
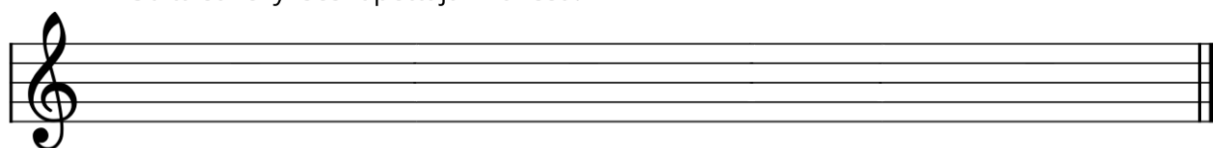

Viulun vapaiden kielten äänet nuottiviivastolla

Jokaisella nuotilla on oma paikka.

Sävellä oma laulu, kirjoittamalla juuri oppimasi sävelet.
Soita sävellyksesi opettajan kanssa.

A

A musical staff in treble clef showing three notes. The first note is a whole note on the first line (F4), labeled 'a'. The second note is a whole note on the second line (G4), labeled 'a1'. The third note is a whole note on the second space (A4), labeled 'a2'. The staff ends with a double bar line.

Opettaja piirtää a- säveliä nuottiviivastolle.

Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

An empty musical staff in treble clef, divided into four measures by vertical bar lines, intended for drawing notes.

An empty musical staff in treble clef, divided into four measures by vertical bar lines, intended for drawing notes.

An empty musical staff in treble clef, divided into four measures by vertical bar lines, intended for drawing notes.

Tunnista a - sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

A musical staff in treble clef with four notes: a1 (G4), a (F4), a2 (A4), and a1 (G4). The notes are placed in the four measures of the staff.

A musical staff in treble clef with four notes: a (F4), a2 (A4), a1 (G4), and a (F4). The notes are placed in the four measures of the staff.

A musical staff in treble clef with four notes: a2 (A4), a1 (G4), a (F4), and a2 (A4). The notes are placed in the four measures of the staff.

H

h   h1   h2

Opettaja piirtää h - säveliä nuottiviivastolle.

Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

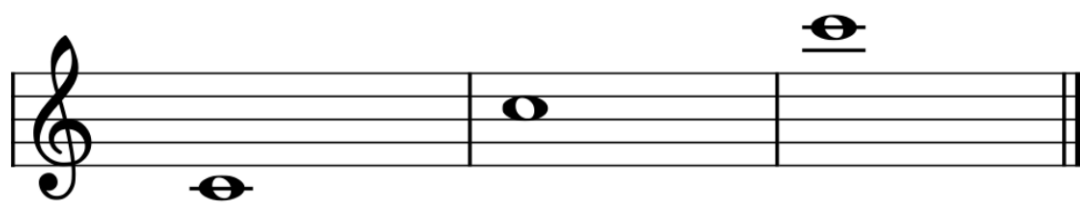
Tunnista h -sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

h1   h2   h   h2

h2   h   h1   h

h   h1   h2   h1

c

c1   c2   c3

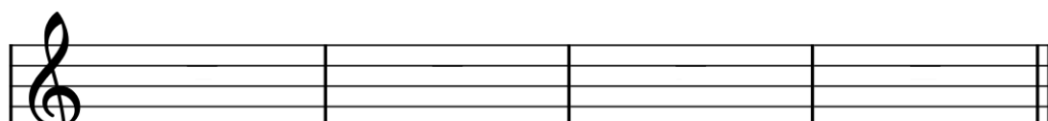
Opettaja piirtää c- säveliä nuottiviivastolle.

Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

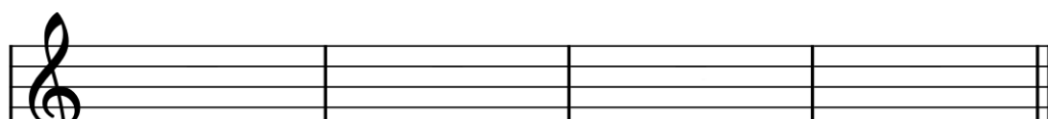

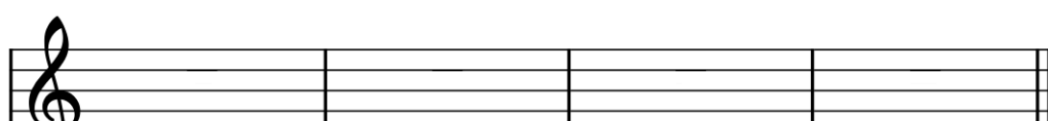
Tunnista c -sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

c2   c1   c2   c3

c1   c2   c3   c1

c3   c1   c3   c2

D

D

d1   d2   d3

Opettaja piirtää d - säveliä nuottiviivastolle.

Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

Tunnista d - sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

d3   d2   d1   d2

d2   d1   d3   d1

d1   d3   d2   d3

E

E

e1   e2   e3

Opettaja piirtää e - säveliä nuottiviivastolle.

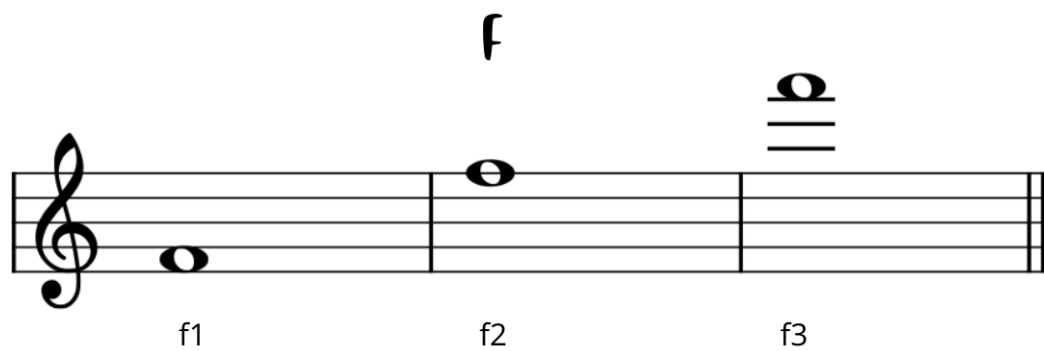
Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

Tunnista e - sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

e3   e2   e1   e3

e2   e1   e3   e1

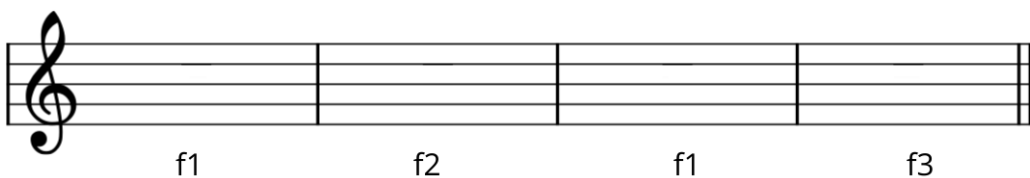
e1   e2   e3   e2

Opettaja piirtää f- säveliä nuottiviivastolle.
Tunnista näiden sävelien oktaavialat ja kirjoita sävelnimet niiden alle.

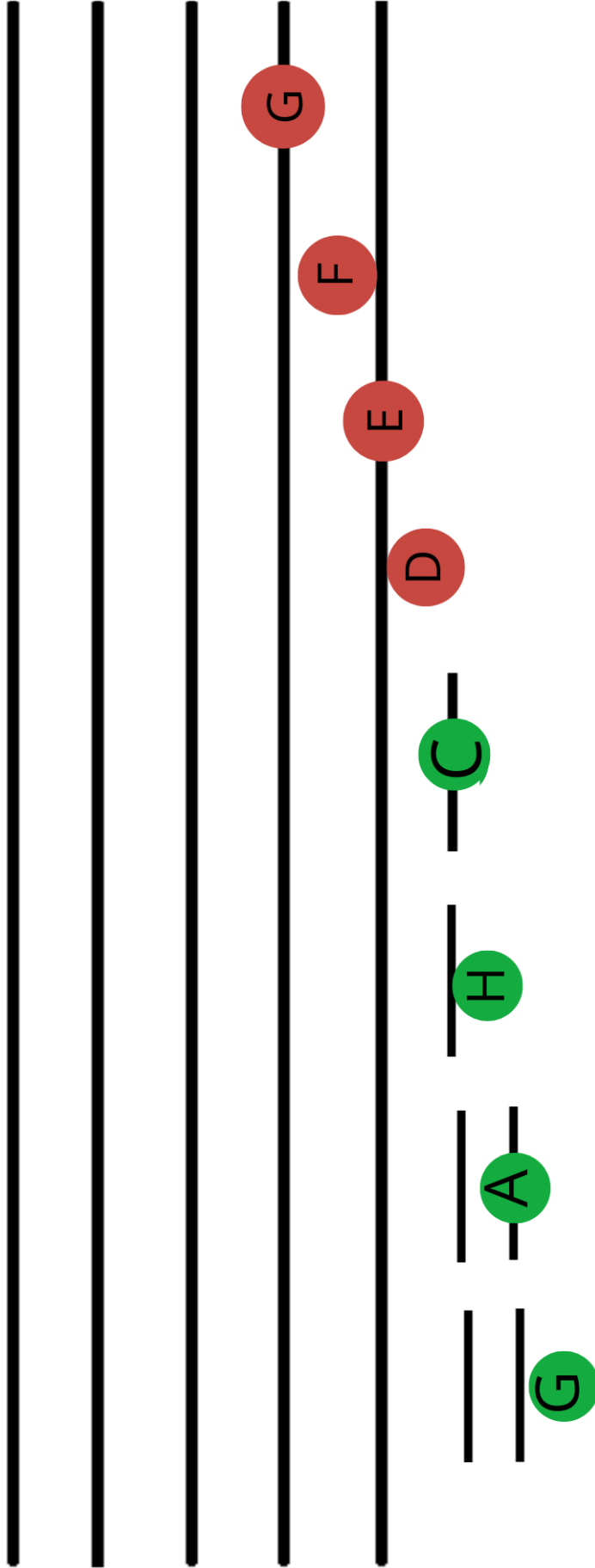

Tunnista f - sävelien oktaavialat ja piirrä ne omalle paikalle.

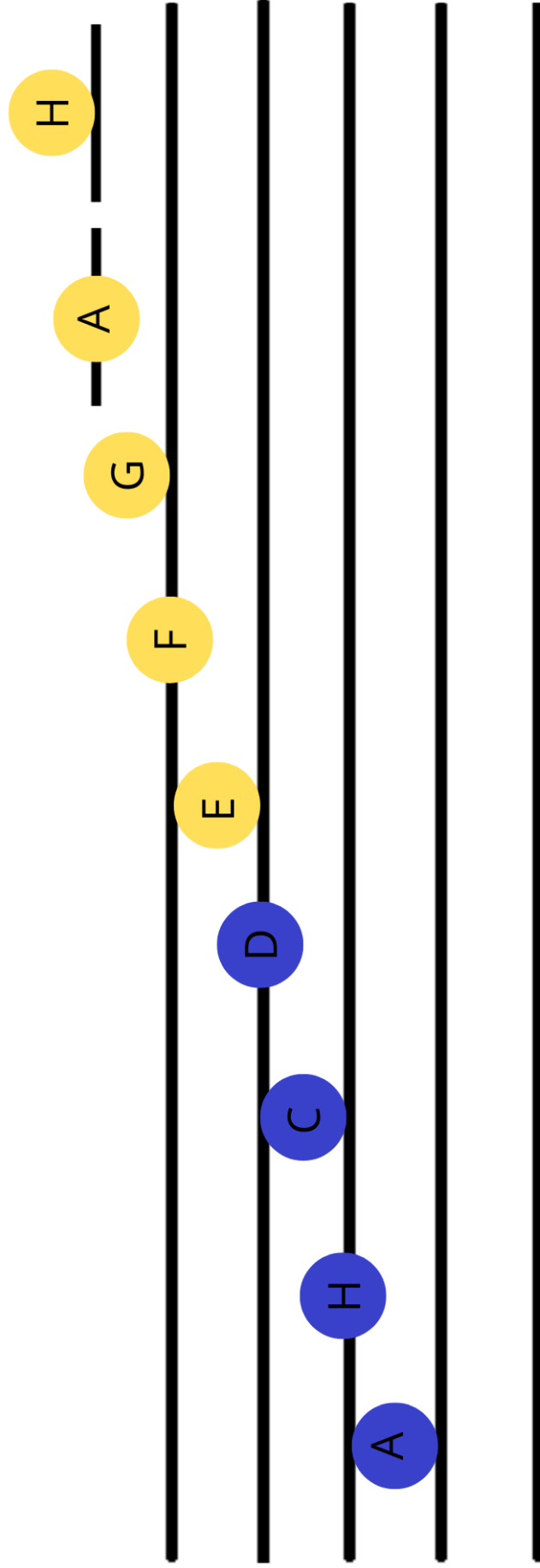

VARIKOODATUT
SAVELET
NUOTTIVIVASTOLLA

VARIKOODATUT
SAVELEET
NUOTTIMIVASTOLLA

NUOTTIEN AIKA-ARVOT

Kokonuotti

Puolinuotti

Neljäsosanuotti

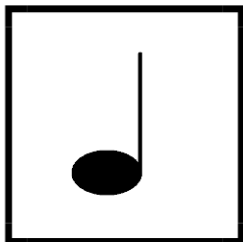

Kahdeksasosanuotti

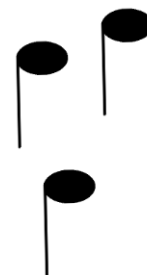

Kuudestoistaosanuotti

NELJÄSOSANUOTTI

Musta pallo, jossa on varsi.

Yksi taputus.

TAA

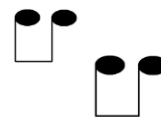
Lasketaan yhteen!

Piirrä neljäsosanuotteja viivalle.

KAHDEKSASOSANUOTTI

Kaksi mustaa palloa, jotka on yhdistetty palkilla.

Kaksi nopeaa taputusta.

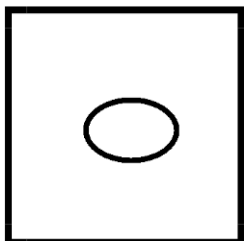
TI - TI

Lasketaan
yk - si.

Piirrä kahdeksasosanuotteja viivalle.

KOKONUOTTI

Piirrä soikea pallo.

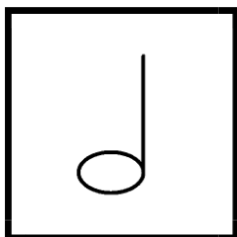
Yksi TOSI ISO taputus.

TAA - AA - AA - AA

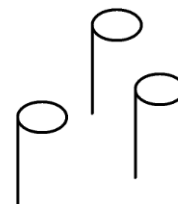
Lasketaan neljään!

Piirrä kokonuotteja viivalle.

PUOLINUOTTI

Soikea pallo, jossa on varsi.

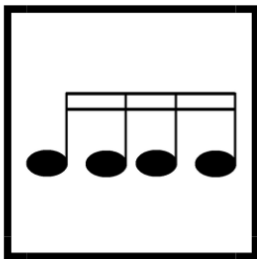
Yksi ISO taputus.

TAA - AA

Lasketaan kahteen!

Piirrä puolinuotteja viivalle.

KUDESTOISTAOSANUOTTI

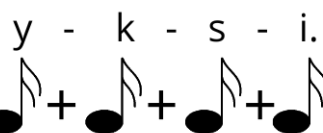
Neljä mustaa palloa, jossa on kaksi palkkia päällekkäin.

Taputetaan tosi nopeasti neljä kertaa.

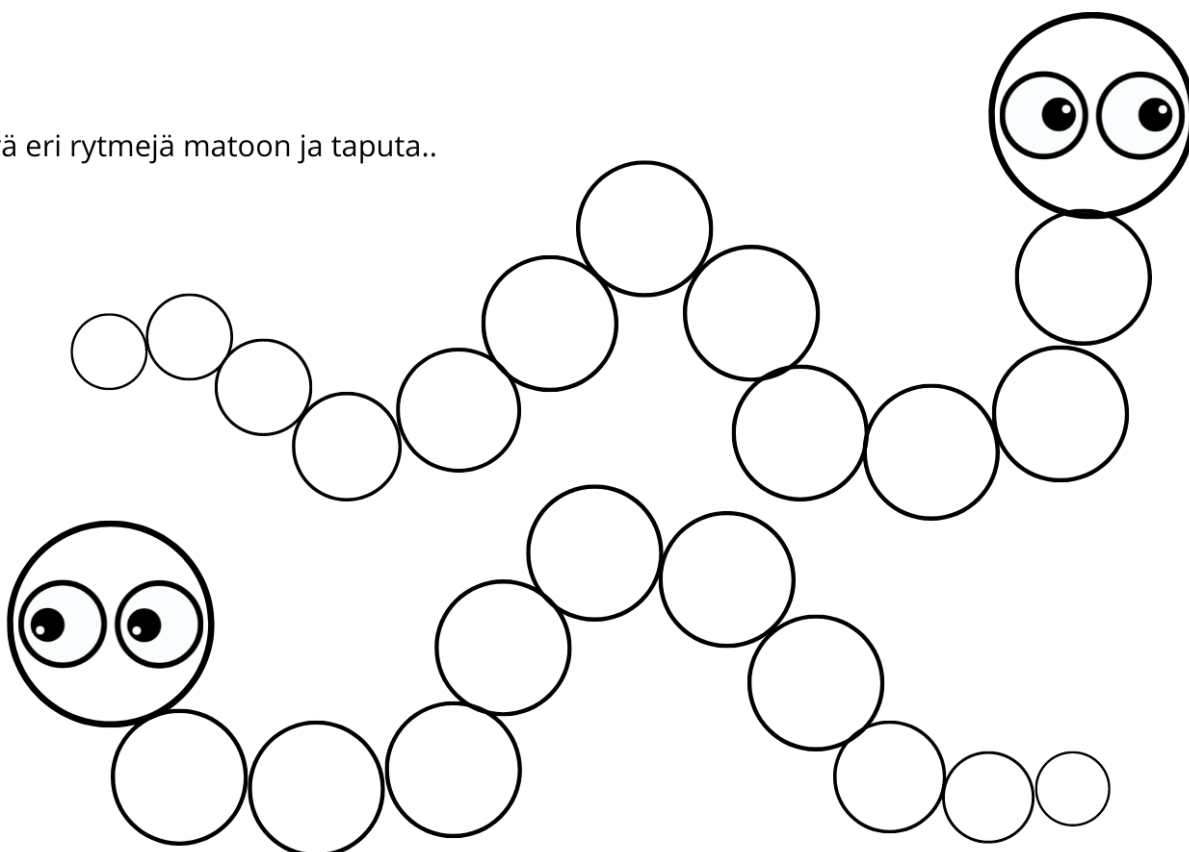
TI - RI - TI - RI

Lasketaan

Piirrä kuudestaostaosuotteja viivalle.

Piirrä eri rytmejä matoon ja taputa..

The image displays a musical exercise for piano, organized into four horizontal staves. The notation is as follows:

- Staff 1 (Top):** A single large open circle, representing a whole note.
- Staff 2:** A sequence of seven notes. The first and seventh notes are half notes with stems pointing down. The second through sixth notes are quarter notes with stems pointing down.
- Staff 3:** A sequence of seven chords. Each chord consists of two notes: a lower note with a stem pointing down and an upper note with a stem pointing up. All notes are quarter notes.
- Staff 4 (Bottom):** A sequence of seven chords. Each chord consists of two notes: a lower note with a stem pointing down and an upper note with a stem pointing up. All notes are quarter notes.

ETSI KUVASTA JA VÄRITÄ ANNETUILLA VÄREILLÄ

SININEN

PUNAINEN

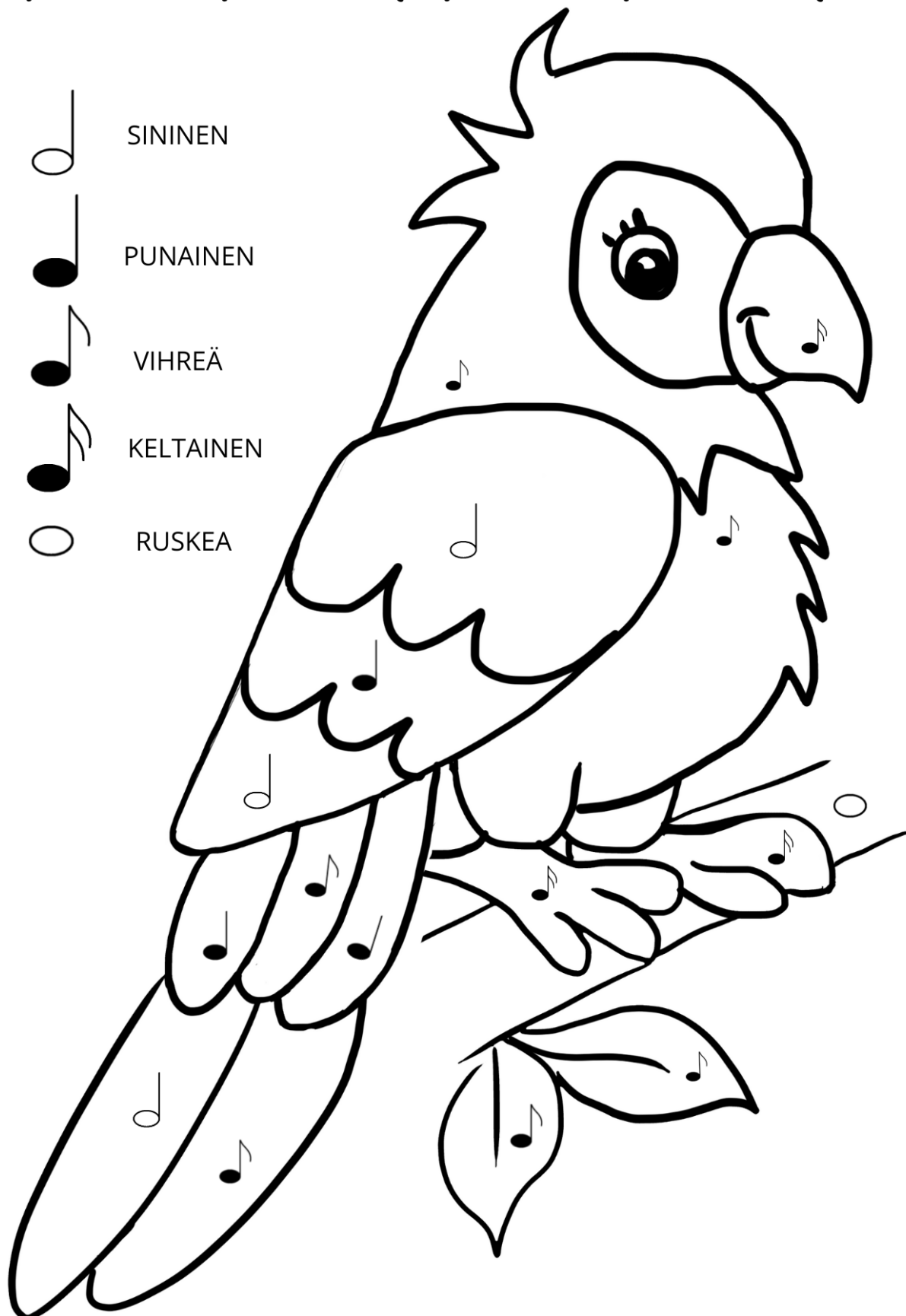
VIHREÄ

KELTAINEN

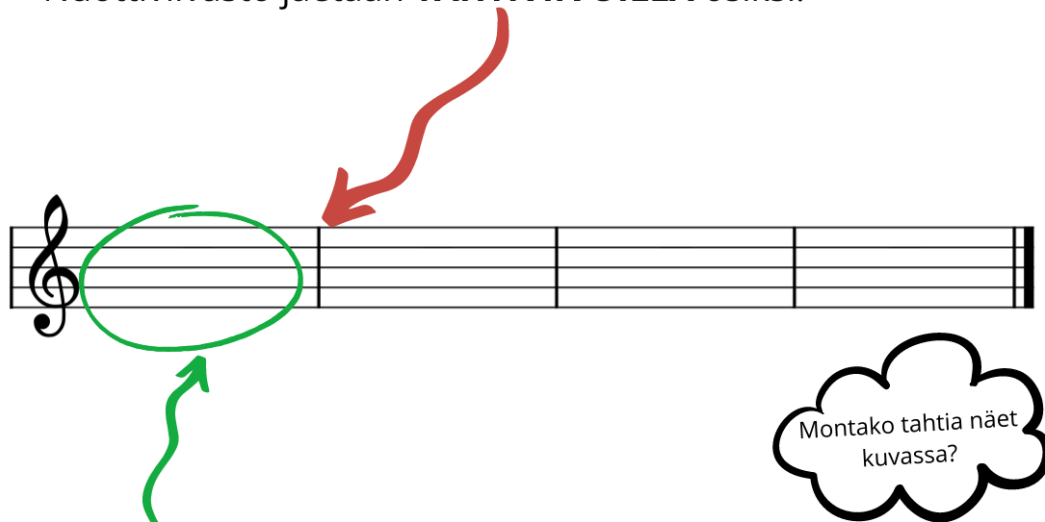

RUSKEA

TAHDIT JA TAHTIVIIVÄT

Nuottiviivasto jaetaan **TAHTIVIIVOILLA** osiksi.

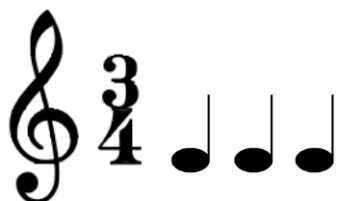
TAHTI on kahden tahtiviivan välissä oleva alue.

TAHTIOSOITUS

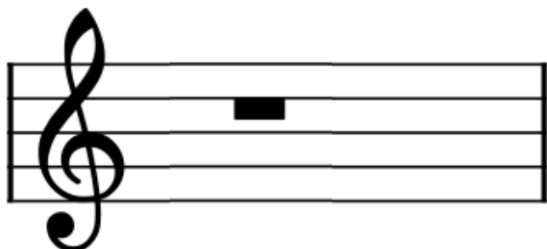

YLEMPI numero kertoo iskujen määrän tahdissa.

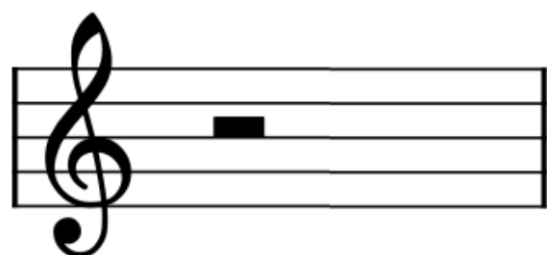
ALEMPI numero kertoo millaiset iskut ovat.

TAUOT

Kokotauko

Puolitauko

Neljäsosatauko

Kahdeksasosatauko

Kuudestoistasosatauko

=

Mahtuu neljä iskuä.

=

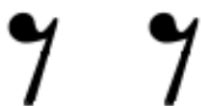
Mahtuu kaksi iskuä.

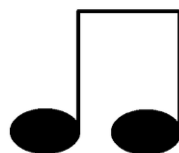
=

Mahtuu yksi isku.

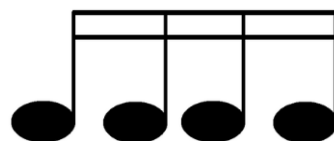
=

Yksi isku.

=

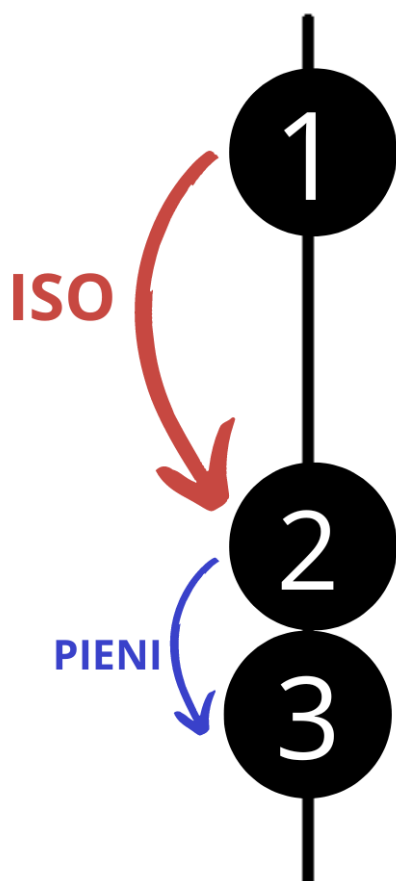
Yksi isku.

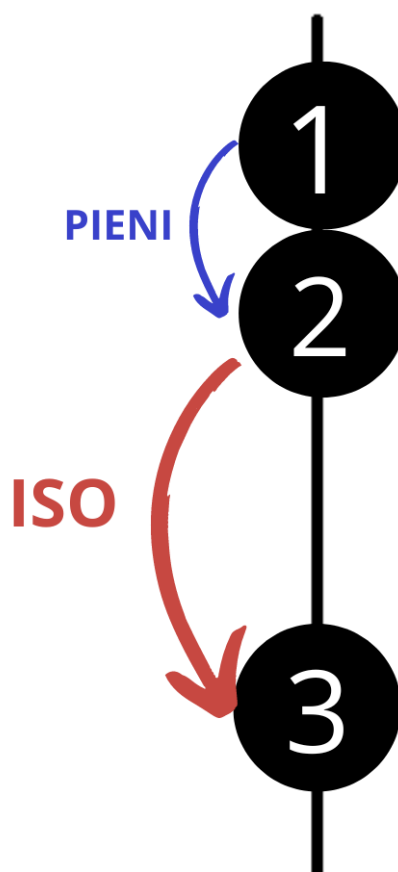
SÄVELASKEL

Sävelaskel tarkoittaa kahden äänen välistä korkeuseroa.

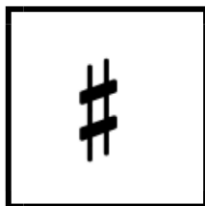
Se voi olla **KOKO** sävelaskel, eli **ISO** väli tai

PUOLI sävelaskelta, eli **PIENI** väli.

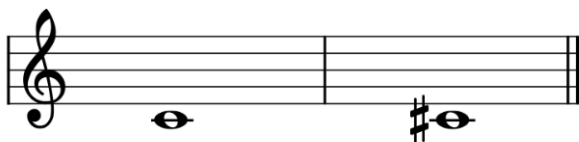

YLENNYSMERKKI

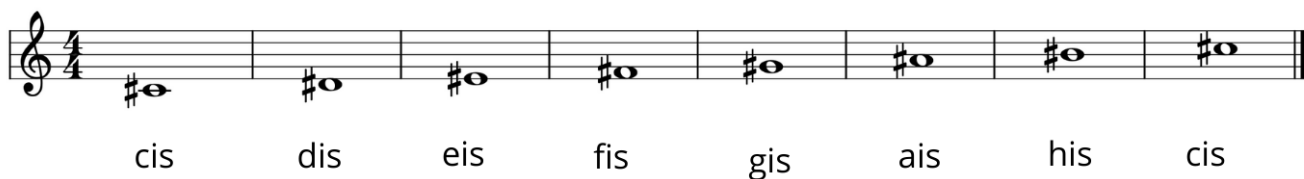
Korottaa sävelen puolikkaalla sävelaskeleella.

Sävelen perään tulee is - päätte.

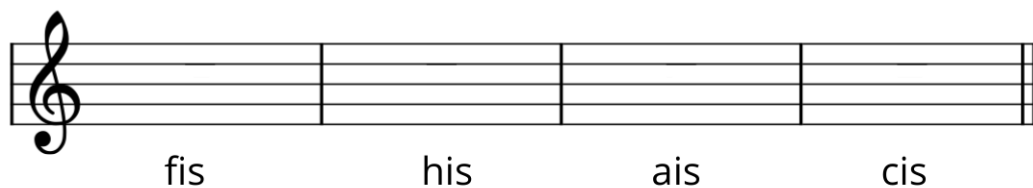
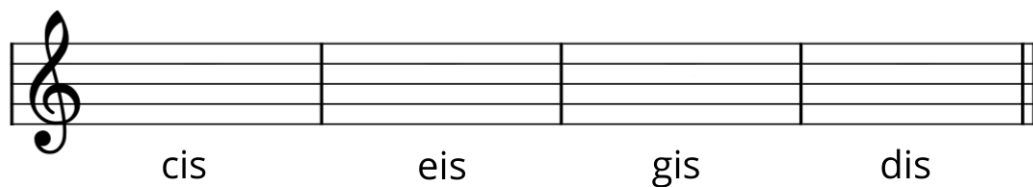

c → cis

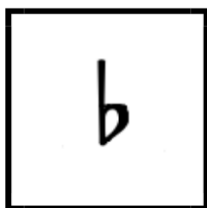
Piirrä ylennysmerkkejä.

Piirrä kirjoitetut sävelet.

ALENNUSMERKKI

Alentaa säveln puolikkaalla sävelaskeleella.

Säveln perään tulee es - päte.

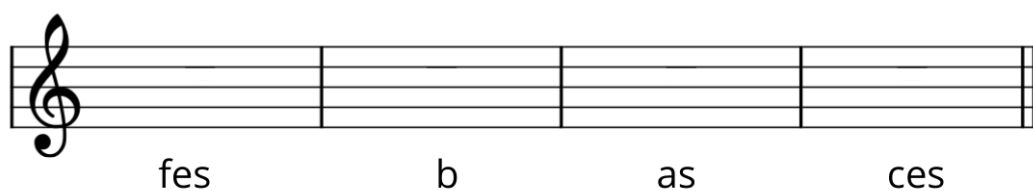
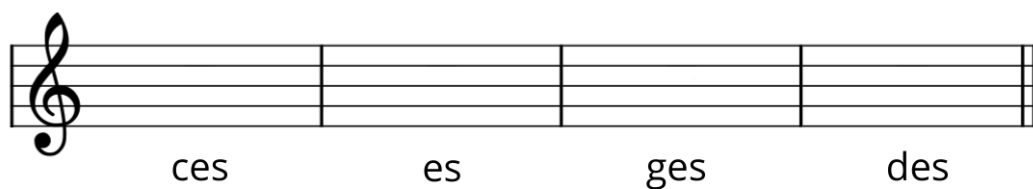

c → ces

Piirrä alennusmerkkejä.

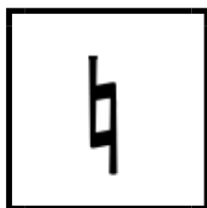

Piirrä kirjoitetut sävelet.

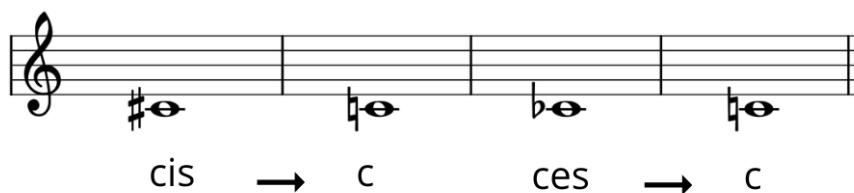

PALAUTUSMERKKI

Palautusmerkki palauttaa sävelen takaisin omalle sävelkorkeudelle.

Piirrä palautusmerkkejä.

Tunnista sävelet ja kirjoita niiden nimet.

RISTIKKO

Mitä viivaa käytetään jos nuottiviivasto loppuu?

Mitä sanat tulee nuolen alle?

Millä soittimella soitat?

Millä viulua soitetaan?

Mitkä sanat tulee nuolen alle?